

Správa o výsledku kontroly 2024

Prevenencia a podpora zdravia

Najvyšší kontrolný úrad SR
Lubomír Andrassy, predseda

Kontrolovali sme

Ministerstvo zdravotníctva SR

plní úlohu ústredného orgánu štátnej správy pre zdravotnú starostlivosť, ochranu zdravia, verejného zdravotného poistenia, cenovú politiku a ďalšie úlohy. V súlade so zákonom o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy sa podieľa na tvorbe jednotnej štátnej politiky a uskutočňuje zdravotnú politiku. Pre oblasť prevencie bol v rámci organizačnej štruktúry rezortu ministerstva zriadený odbor verejného zdravia, skriningu a prevencie MZ SR.

Ako sme postupovali

Kontrolóri postupovali v súlade so zákonom č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky a so štandardmi vychádzajúcimi zo základných princípov medzinárodných štandardov najvyšších kontrolných inštitúcií ISSAI.

Prečo sme kontrolovali

NKÚ SR sa v rámci plánovania kontrolnej činnosti zameral na sektor zdravotníctva, ktorý mal vysokú prioritu vo všetkých aspektoch. Identifikované bolo kritické miesto pri otázke využívania prevencie, ktorá sa stáva kľúčovou oblasťou v hodnotení efektivity financovania zdravotníctva, a to najmä v súvislosti s narastajúcim počtom úmrtí obyvateľstva.

Čo sme zistili

- Slovenská republika vynakladala najmenší podiel výdavkov na Preventívnu starostlivosť v porovnaní s ostatnými krajinami V4.
- Národný skriningový register bol legislatívne upravený v zákone o národnom zdravotníckom informačnom systéme, avšak v čase výkonu kontroly nebol funkčný, čo znemožňovalo systémové, na dátach založené vyhodnocovanie a nastavovanie skriningových programov. Z tohto dôvodu sa predlžovalo napĺňanie cieľov onkologických programov.
- Nefunkčnosť informačných systémov neumožňovala efektívne a účinne riadiť systém prevencie a podpory zdravia a znižovať počet onkologických ochorení.
- Ministerstvo nezabezpečilo finančné prostriedky v zmysle akčných plánov pri posilňovaní činnosti mimovládnych organizácií v oblasti skriningov onkologických ochorení za rok 2023.

Čo odporúčame

Na základe zistených nedostatkov NKÚ SR odporúča Výboru NR SR pre zdravotníctvo, aby zaviazal MZ SR:

- predložiť akčný plán, ktorý stanoví akým spôsobom sa bude v plnej miere využívať Národný skriningový register a o rozvoji inštitucionálnej a personálnej infraštruktúry formou vybudovania Národného onkologického skriningového centra s jednoznačným legislatívnym ukotvením jeho kompetencií;
- zabezpečiť finančné prostriedky na činnosť mimovládnych organizácií v oblasti skriningov onkologických ochorení podľa akčných plánov.

VÝKON KONTROLNEJ AKCIE

Účel kontrolnej akcie

Preveriť nastavenie systému financovania v oblasti prevencie a podpory zdravia. V rámci kontroly bol zároveň preverený preventívny skríningový program kolorektálneho karcinómu hrubého čreva. Kontrola bola realizovaná ako kontrola súladu s prvkami výkonnosti.

Rámec kontrolnej akcie

Kontrolovaným obdobím boli roky 2017 až 2023 a súvisiace obdobia. Metódami pre získavanie dôkazov kontroly boli najmä: vyžiadanie dokladov a dokumentov, písomné stanoviská k predmetu kontroly, analýzy údajov, rozhovory s vecne príslušnými zamestnancami kontrolovaného subjektu.

Výsledky kontrolnej akcie

Prevencia v zdravotníctve predstavuje súbor aktivít, ktorých cieľom je v primárnej prevencii znížiť pôsobenie rizika a zníženie nových prípadov ochorenia. Sekundárna prevencia predstavuje skorý záchyt ochorenia a zabránenie jeho ďalšieho šírenia – skríning.

Ministerstvo v rámci svojej pôsobnosti pre oblasť prevencie vydávalo štandardné postupy k výkonu prevencie, štandardné diagnostické postupy a štandardné terapeutické postupy. Zodpovedalo za tvorbu a koordináciu štátnej zdravotnej politiky vrátane preventívnych programov. Na Slovensku pôsobilo okrem rezortu ministerstva pre oblasť prevencie a podpory zdravia viaceré inštitúcií a organizácií, ktoré spolupracovali na národnej, regionálnej aj miestnej úrovni. NKÚ SR v tejto súvislosti zisťoval objem finančných prostriedkov vynaložených na prevenciu a podporu zdravia, a to podľa členenia z rozpočtu ministerstva a z verejného zdravotného poistenia.

Finančné prostriedky ÚVZ SR a RÚVZ z rozpočtu MZ SR

Kľúčovou inštitúciou pre podporu a ochranu verejného zdravia bol Úrad verejného zdravotníctva SR a jeho regionálne úrady, ktorý vykonával činnosti v oblasti epidemiológie, výživy, potravín a kozmetických výrobkov, životného prostredia, radiačnej ochrany, ochranu pred infekčnými a neinfekčnými chorobami a iné. Odborné útvary na úradoch sa zaoberali monitoringom faktorov životného štýlu, zdravotného uvedomenia a zdravotnej gramotnosti obyvateľov SR. Prostredníctvom svojich poradní zdravia, ktoré vznikli v 90-tych rokoch na základe konceptu WHO, vykonávali činnosti v oblasti poradenstva zdravej výživy, pohybovej aktivity, odvykania od fajčenia a iné, vždy s cieľom ovplyvniť znižovanie rizikových faktorov. Za obdobie rokov 2017 – 2023 boli z rozpočtu ministerstva pridelené finančné prostriedky ÚVZ SR a RÚVZ z programu 079 Prevencia a ochrana zdravia v sume 381 986 285,00 eur. Cez program 079 boli rozpočtované finančné prostriedky nielen pre ÚVZ SR a RÚVZ na mzdy zamestnancov, ale aj na preventívne aktivity zamerané na drogovú problematiku a financovanie Národných preventívnych programov. Objem finančných prostriedkov za kontrolované obdobie pre drogovú problematiku predstavoval sumu 939 799,60 eur a financovanie Národných preventívnych programov predstavoval sumu 886 495,40 eur.

Finančné prostriedky NOI z rozpočtu MZ SR

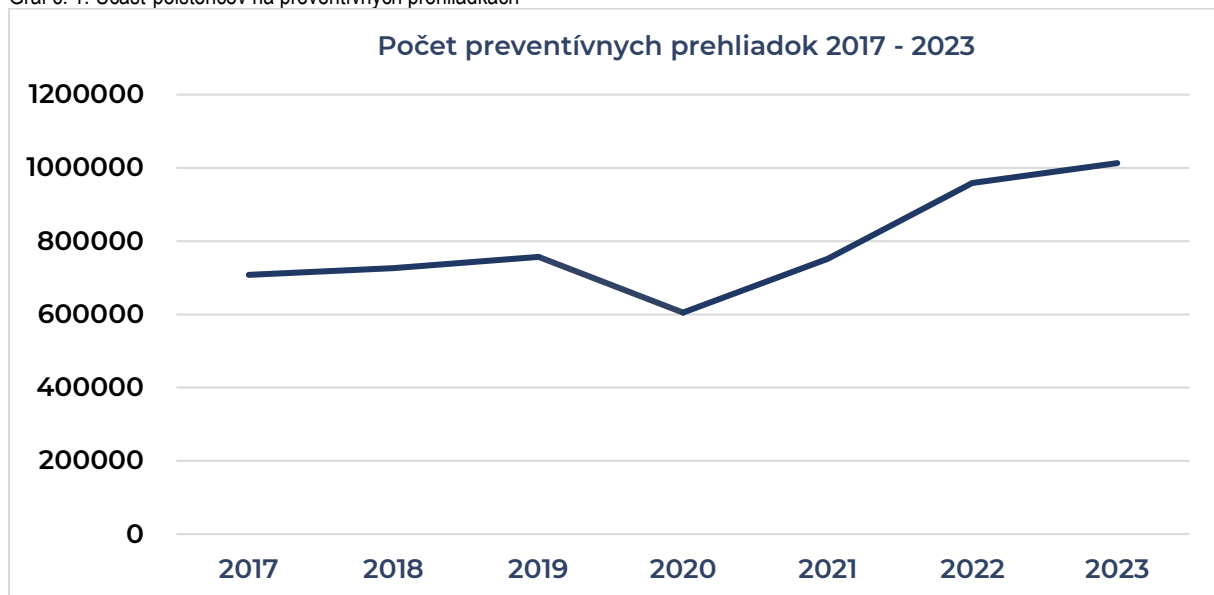
V súvislosti s narastajúcim počtom onkologických ochorení bol v roku 2018 v Národnom onkologickom ústave zriadený Národný onkologický inštitút, ako príspevková organizácia rezortu. Inštitút slúžil ako klinicko-výskumná, akademická a vzdelávacia platforma pre spoluprácu pri zabezpečovaní aktivít s cieľom naplňania Národného onkologického programu v oblastiach epidemiológia, veda a výskum, prevencia a skríning, diagnostika a liečba, či podporná starostlivosť. Na plnenie akčných plánov Národného onkologického programu boli pridelené finančné prostriedky NOI z programu 07B0103 Ostatná činnosť v zdravotníctve v sume 3 182 244,132 eur za sledované obdobie rokov 2017 – 2023. NKÚ SR zistilo nedostatočnú špecifikáciu finančných prostriedkov na uvedenom programe, kde boli uvedené zdroje financovania viacerých inštitúcií súhrnne.

Týmto nastavením bol systém prerozdelenia finančných prostriedkov neprehľadný. Od roku 2022 začalo ministerstvo poskytovať finančné prostriedky Národnému onkologickému inštitútu na základe uzatvárania Kontraktov v zmysle Uznesenia Vlády SR č. 1370 z 18. decembra 2002 k návrhu opatrení na zdokonalenie systému kontraktov medzi ústrednými orgánmi štátnej správy a podriadenými organizáciami. Finančné prostriedky boli určené výlučne na plnenie úloh a činnosti Inštitútu, účelovo rozdelené na mzdy, prevádzku, podporu akademického a klinického skúšania, edukačnú činnosť a ostatné aktivity akčných plánov Národného onkologického programu, ako aj na podporu činnosti mimovládnych organizácií formou verejného prísľubu. Kontrolou bolo zistené, že MZ SR nezabezpečilo finančné prostriedky v zmysle akčných plánov Národného onkologického programu pre činnosť mimovládnych organizácií pre rok 2023.

Finančné prostriedky z verejného zdravotného poistenia na preventívne prehliadky dospeljej populácie

Dôležitým prvkom v oblasti prevencie boli zdravotné poisťovne, zriadené na účely vykonávania verejného zdravotného poistenia podľa zákona č. 581/2004 Z. z. Realizovali výkon verejného zdravotného poistenia, prerozdelenovali finančné prostriedky poskytovateľom zdravotnej starostlivosti s cieľom zabezpečiť zdravotnú starostlivosť pre svojich poistencov, zabrániť zhoršovaniu zdravia poistencov alebo podporiť zdravý spôsob života poistencov. Na základe údajov poskytnutých zdravotnými poisťovňami bolo kontrolou zistené, že zdravotné poisťovne uhradili za obdobie rokov 2017 – 2023 sumu 121 412 201,24 eur na preventívne prehliadky dospeljej populácie u všeobecných lekárov z verejného zdravotného poistenia. Preventívna prehliadka u všeobecného lekára je zameraná na včasné vyhľadávanie rizikových faktorov ochorení kardiovaskulárneho systému a vybrané onkologické ochorenia. Rozsah a úhrada závisela od veku poistenca a pohybovala sa v rozpätí od 25 eur do 75 eur.

Graf č. 1: Účasť poistencov na preventívnych prehliadkach

Zdroj: Zdravotné poisťovne (VšZP, Dôvera, Union); vlastné spracovanie NKÚ SR

V grafe č. 1 sú znázornené údaje o počte poistencov, ktorí absolvovali preventívnu prehliadku u všeobecného lekára za kontrované obdobie. Z grafu môžeme konštatovať, že účasť na preventívnych prehliadkach dospeljej populácie za kontrované obdobie mala rastúcu tendenciu. V roku 2017 sa pohybovala účasť v priemere na úrovni 20 %. Mierny pokles nastal v roku 2020 počas obdobia pandémie – úroveň v priemere 17 %. Od roku 2020 bol zaznamenaný opätovný nárast, pričom v roku 2023 dosiahla účasť na preventívnych prehliadkach 34 %. Účasť na preventívnych prehliadkach za jednotlivé obdobie mala rastúci trend, avšak v súvislosti so stanovením cieľov v tejto oblasti je plánované dosiahnuť 60-percentnú účasť do roku 2030.

Vyhodnotenie skriningového preventívneho programu kolorektálneho karcinómu hrubého čreva

V roku 2018 Vláda SR schválila Národný onkologický program a vznikol Národný onkologický inštitút. Dôležitou úlohou Národného onkologického inštitútu bolo pravidelné hodnotenie skriningov a predkladanie výstupov garantovi. Iba vtedy, ak sa skriningy vyhodnocujú a na základe analýz sa robia cieľové kroky k zníženiu mortality, má onkologický skriningový program skutočne význam. Vyšetrenie kolorektálneho karcinómu sa v populácii s bežným rizikom na Slovensku realizuje už viac ako desať rokov oportúnnym skriningom v rámci preventívnej starostlivosti prostredníctvom testu na okultné krvácanie v stolici u všeobecného lekára. Od januára 2019 bola spustená prvá fáza organizovaného populačného skriningu na vzorke 20-tisíc ľudí vo veku 50 – 75 rokov. Od septembra 2021 pokračovala druhá fáza, v rámci ktorej zdravotné poisťovne zasielali pozvánku s TOKS tým poisťencom, ktorí mali test odovzdať svojmu všeobecnému lekárovi na vyhodnotenie.

Hlavnou myšlienkou zavedenia organizovaného populačného skriningu KRCa bolo zvýšiť účasť cieľovej populácie na skriningu, ktorí neabsolvovali preventívne prehliadky u všeobecného lekára. K vyhodnocovaniu skriningu získaval Národný onkologický inštitút údaje len na základe dostupných dát zo zdravotných poisťovní. Hlavným cieľom onkologických skriningov, sekundárnej prevencie, bolo zníženie úmrtnosti a tiež chorobnosti pomocou včasného záchytu ochorenia v potenciálne vyliečiteľnom štádiu. Podmienkou však bola dostatočná účasť, optimálne 65 – 70 % z cieľovej populácie, dobrá organizácia skriningu, kvalitne nastavené skriningové procesy v súlade s európskymi odporúčaniami, zber a hodnotenie dát, ktoré následne slúžia na pravidelné vyhodnocovanie a efektívnu aktualizáciu skriningových programov. Keďže stále absentoval efektívny zber údajov o skriningu, nebolo možné vyhodnotiť ani len základné indikátory hodnotenia kvality skriningov. Do ukončenia výkonu kontroly sa nepodarilo sfunkčniť skriningový register, ktorý bol kľúčový pre vyhodnocovanie a správne nastavovanie skriningových programov. NKÚ SR v súvislosti s nefunkčným Národným skriningovým registrom upozorňuje na riziko, že absentujúce dáta môžu mať negatívny vplyv na tvorbu a výkon štátnej zdravotnej politiky.

Na základe vyjadrenia kontrolovaného subjektu sa uskutočnili v roku 2022 stretnutia pracovnej skupiny pre skriningový register s cieľom zostaviť zoznam položiek, ktoré bolo potrebné zbierať pre vyhodnotenie skriningu. Zdrojom pre zabezpečenie naplnenosti skriningového registra boli dáta údajov z dávok od troch zdravotných poisťovní. Rezort pripravil rozvojovú funkčnú špecifikáciu pre technickú realizáciu a spracovanie zmenených a nových dávok od zdravotných poisťovní s predpokladom naplnenia registra od jesene 2023. V príprave procesu získavania, spracovania, validácie a klasifikácie údajov pre národné skriningové programy sa pokračovalo v roku 2023.

Tab. č. 1: Počet osôb s absolvovaním TOKS

Roky	2019	2020	2021	2022	2023
Počet osôb vo vekovej skupine 50-75 rokov, ktorí absolvovali TOKS vyšetrenie	311 970	239 709	304 410	396 702	435 744
Podiel počtu osôb vo vekovej skupine 50-75 rokov, ktoré absolvovali skrining TOKS z cieľovej populácie	38,52%	29,38%	36,92%	47,89%	52,20%

Zdroj: Národný onkologický inštitút, Správa za rok 2023

V tabuľke č. 1 sú uvedené údaje o počte osôb vo vekovej skupine 50 až 75 rokov, ktorí absolvovali TOKS vyšetrenie za obdobie rokov 2019 – 2023 populačným aj oportúnnym spôsobom. V porovnaní s minulosťou mali vyšetrenia rastúci trend, ale ich počet stále nie je dostatočný. Na výraznejšie zníženie výskytu rakoviny hrubého čreva je potrebná účasť aspoň 65 – 70 %.

V rámci akčných plánov Národného onkologického programu sa plánovalo podporiť rozvoj inštitucionálnej a personálnej infraštruktúry pre aktivity zamerané na skrining ochorení formou vybudovania Národného onkologického skriningového centra v Národnom onkologickom inštitúte pre oblasť sekundárnej prevencie a skriningu. V rokoch 2023 – 2024 prebiehali rokovania o posilnení a jednoznačnom legislatívnom ukotvení jeho kompetencií v oblasti koordinácie a hodnotenia onkologických skriningových programov.

Porovnanie výdavkov na prevenciu zdravia s krajinami V4

NKÚ SR v rámci kontroly oslovil Štatistický úrad SR na účel získania dát o vynakladaní finančných prostriedkov v súvislosti s prevenciou za Slovenskú republiku. Výdavky na zdravotnú starostlivosť za Slovenskú republiku boli vykazované podľa metodiky Systému zdravotných účtov. V rámci bežných výdavkov na zdravotnú starostlivosť sa za Slovenskú republiku vykazovala aj Preventívna starostlivosť. Na základe poskytnutých údajov, Slovenská republika v skutočnosti vynakladala vyššie výdavky na Preventívnu starostlivosť, ako ich vykazovala. Dôvodom bola skutočnosť, že z dostupných administratívnych zdrojov nebolo možné kvantifikovať všetky výdavky na Preventívnu starostlivosť podľa metodiky zdravotných účtov (SHA). Výdavky na Preventívnu starostlivosť boli tak zahrnuté v Ambulantnej liečebnej starostlivosti, ďalej v Liekoch na recepty a ostatných zdravotníckych tovaroch krátkodobej spotreby a pod. Na základe aktivít iniciovaných v roku 2023 sa v rámci spoločného dotazníka zdravotných účtov (JHAQ), v r. 2024 (za referenčný rok 2022) 1-krát vykázali výdavky na Preventívnu starostlivosť za všeobecnú ambulantnú zdravotnú starostlivosť, špecializovanú ambulantnú zdravotnú starostlivosť – stomatologickú, gynekologickú, konkrétne ako položky Programu včasného odhalenia choroby, pričom sa využil nový zdroj údajov – NCZI.

V roku 2024 NCZI komplexne riešilo výdavky na Preventívnu starostlivosť. Do 15. decembra 2024 mal Štatistický úrad SR na základe požiadavky od NCZI získať ďalšie údaje ohľadom Preventívnej starostlivosti, a to určitých kategórií na druhom mieste, a na základe toho zvýšiť aj vykazovanie Preventívnej starostlivosti v roku 2025 (v rámci spoločného dotazníka JHAQ 2025 za referenčný rok 2023).

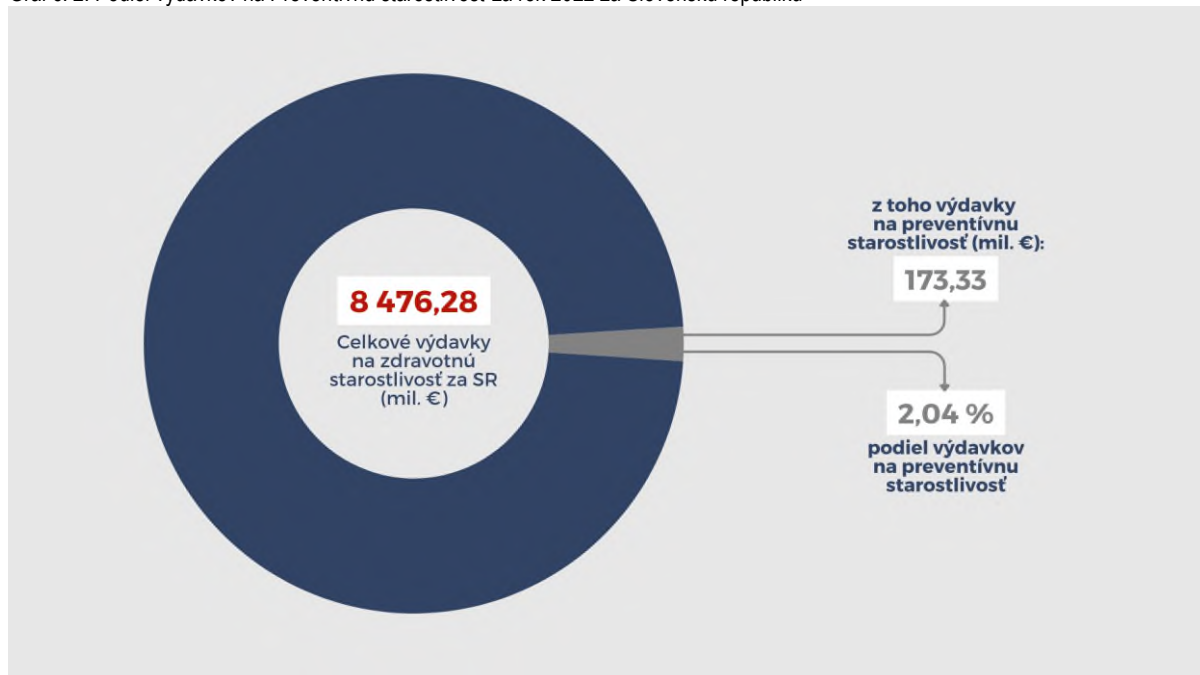
Tab. č. 2: Celkové výdavky na zdravotnú a preventívnu starostlivosť krajín V4

Výdavky na ZS a PS	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Celkové výdavky na ZS (v mil.) za ČR	14 247,64	15 739,05	17 176,92	19 761,77	22 520,47	24 308,74
z to výdavky na PS (v mil.)	478,67	501,91	547,10	775,20	1 894,50	1 265,44
Podiel výdavkov na PS (%)	3,36	3,19	3,18	3,92	8,41	5,20
Celkové výdavky na ZS (v mil.) za Maďarsko	8 566,38	8 952,28	9 206,08	10 057,80	11 367,56	11 472,31
z toho výdavky na PS (v mil.)	259,36	274,80	293,65	371,56	861,69	X
Podiel výdavkov na PS (%)	3,02	3,07	3,19	3,70	7,58	X
Celkové výdavky na ZS (v mil.) za Poľsko	30 663,80	31 501,68	34 400,25	34 182,62	37 110,84	43 865,70
z toho výdavky na PS (v mil.) za	729,83	719,32	717,99	658,63	778,66	X
Podiel výdavkov na PS (%)	2,38	2,28	2,09	1,93	2,10	X
Celkové výdavky na ZS (v mil.) za SR	5 721,14	5 991,41	6 534,21	6 659,30	7 776,08	8 476,28
z toho výdavky na PS (v mil.)	58,13	46,00	52,99	68,62	125,26	173,33
Podiel výdavkov na PS (%)	1,02	0,77	0,81	1,04	1,61	2,04

Zdroj: Eurostat; vlastné spracovanie NKÚ SR

Tabuľka č. 2 znázorňuje celkové výdavky na zdravotnú starostlivosť, z toho na Preventívnu starostlivosť a percentuálny podiel výdavkov na Preventívnu starostlivosť krajín V4 za roky 2017 – 2022. Z celkových bežných výdavkov na zdravotnú starostlivosť predstavovali výdavky na Preventívnu starostlivosť za SR v priemere **1,21 %** za obdobie rokov 2017 – 2022. V porovnaní s uvedenými krajinami vynakladala Slovenská republika najnižšie výdavky na Preventívnu starostlivosť.

Graf č. 2: Podiel výdavkov na Preventívnu starostlivosť za rok 2022 za Slovenskú republiku

Zdroj: Eurostat, vlastné spracovanie NKÚ SR

Záver

Prevenícia ako základný nástroj podpory zdravia, je najefektívnejšou cestou za zdravím. Nezahŕňa len pravidelné lekárske prehliadky, predstavuje oveľa komplexnejší súbor činností. NKÚ SR kontrolou preveril vynakladanie finančných prostriedkov z rozpočtu ministerstva a z verejného zdravotného poistenia. Kontrolou bolo zistené, že ministerstvo pridelovalo z rozpočtu najväčší objem finančných prostriedkov ÚVZ SR a RÚVZ na činnosti zabezpečujúce ochranu verejného zdravia. V tejto súvislosti NKÚ SR odporúča ministerstvu, aby prehodnotil vynakladané finančné prostriedky na činnosti ÚVZ SR s cieľom zlepšenia zdravotného stavu obyvateľstva.

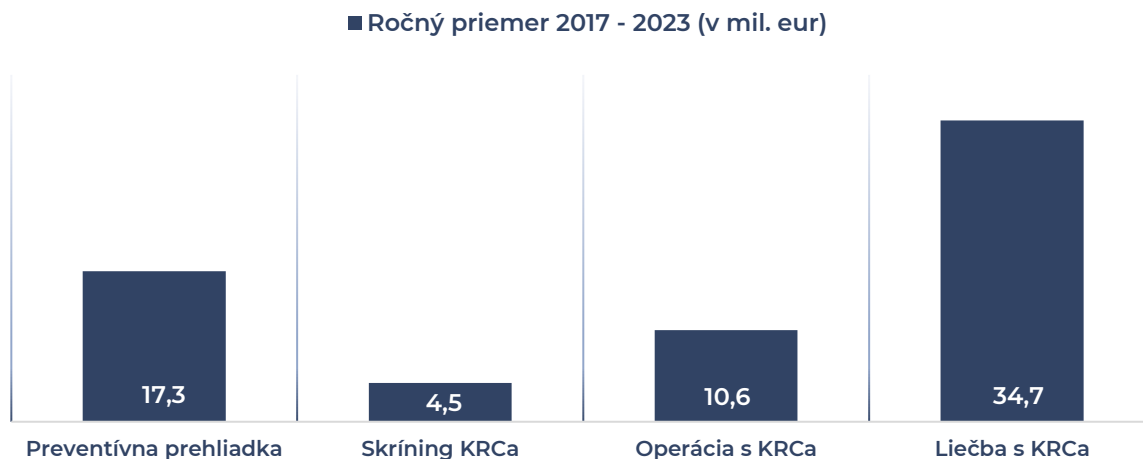
Tab. č. 3: Celkové ročné výdavky zdravotných poisťovní z verejného zdravotného poistenia za roky 2017 – 2023 (v eur)

Roky	Preventívna prehliadka	Skríning KRCa	Operácia s KRCa	Liečba s KRCa
2017	12 058 647,00	3 137 531,20	6 608 951,96	30 209 525,79
2018	12 613 203,00	3 437 954,53	8 809 680,93	32 313 852,57
2019	13 787 595,00	3 947 684,12	9 197 528,18	34 268 159,51
2020	12 094 039,00	3 219 059,81	10 591 577,27	35 387 970,60
2021	17 054 366,00	4 341 662,79	10 804 726,01	33 798 558,35
2022	23 539 037,00	5 835 036,06	12 854 693,29	35 797 740,98
2023	30 265 314,24	7 307 678,07	15 159 982,94	41 440 191,60
SPOLU	121 412 201,24	31 226 606,58	74 027 140,58	243 216 009,40

Zdroj: Zdravotné poisťovne (VšZP, Dôvera, Union); vlastné spracovanie NKÚ SR

Tabuľka č. 3 zobrazuje celkové ročné výdavky troch zdravotných poisťovní – hradené z verejného zdravotného poistenia, spojené s preventívnou prehliadkou dospelaj populácie, vyšetrením-skríningom, operáciou a liečbou poistencov v súvislosti s diagnózou kolorektálneho karcinómu hrubého čreva za obdobie rokov 2017 – 2023. Z uvedeného vyplývalo, že náklady na operáciu a liečbu pacienta v porovnaní so skríningovým vyšetrením boli 10-násobne vyššie.

Graf č. 3: Priemerné ročné výdavky zdravotných poisťovní z verejného zdravotného poistenia za roky 2017 – 2023

Zdroj: Zdravotné poisťovne (VšZP, Dôvera, Union); vlastné spracovanie NKÚ SR

Graf č. 3 znázorňuje priemerné ročné výdavky zdravotných poisťovní na preventívne prehliadky dospeljej populácie, skrining, operácie a liečbu v súvislosti s diagnózou kolorektálneho karcinómu hrubého čreva. Ročné priemerné výdavky predstavovali pre zdravotné poisťovne približne sumu 17,3 mil. eur na preventívne prehliadky, približne 4,5 mil. eur na skrining hrubého čreva; vyššie výdavky vynakladali zdravotné poisťovne na operácie pacientov, spojené s touto diagnózou, kde bola priemerná ročná výška na úrovni 10,6 mil. eur. Najdrahším úkonom bola samotná liečba pacienta, ktorá za jeden rok predstavovala výdavok takmer 35 mil. eur. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že výdavky na operáciu ako aj liečbu pacienta s uvedenou diagnózou sa odvíjali od štádia daného ochorenia. Preventívna prehliadka u všeobecného lekára je zameraná na včasné vyhľadávanie rizikových faktorov ochorenia kardiovaskulárneho systému a vybrané onkologické ochorenia.

Na základe výdavkov na poistenca bolo pre zdravotné poisťovne najefektívnejšie diagnostikovať ochorenie v ranom štádiu prostredníctvom preventívnej prehliadky alebo skriningu KRCa. Výkon preventívnej prehliadky v období rokov 2017 – 2023 predstavoval na poistenca sumu 22,00 eur a vyšetrenie karcinómu hrubého čreva na jedného otestovaného pacienta bol vo výške 11,00 eur. Z uvedeného vyplýva, že zdravotné poisťovne v spolupráci s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti, ktorí zohrávajú dôležitú úlohu pri zvýšení úrovne prevencie, by mali výraznejšie podporovať povedomie o aktuálnych skriningových možnostiach, zvýšením využívania skriningových vyšetrení na predchádzanie úmrtnosti na onkologické ochorenia, ktorá je v SR druhá najvyššia. Predchádzali by tak zvýšeným výdavkom za liečbu, ktorá je finančne najnáročnejšia. NKÚ SR odporúča ministerstvu, aby zabezpečilo každoročné vypracovávanie analýzy a vyhodnotenie jednotlivých programov vykonávaných preventívnych prehliadok a porovnal ich počet s počtom novozachytených prípadov karcinómov a s výškou nákladov pri včasnom a neskorom zachytených ochoreniach.

Na zvýšenie efektivity vynaložených finančných prostriedkov v zdravotníctve je potrebné venovať sa hlavne podpore vlastnej zodpovednosti obyvateľstva za zdravie. NKÚ SR v tejto súvislosti odporúča posilniť úlohu ÚVZ SR, cez národné programy realizované poradňami zdravia, podporu programu zdravého životného štýlu, a to osvetou už v predškolskom veku i pre dospelú populáciu. Rezort ministerstva, ako garant zdravotnej politiky, nemal v rámci svojich kompetencií dosah napr. na ovplyvňovanie daňových stimulov pri spotrebe tabaku, alkoholu, nezdravých potravín, označovanie zdraviu prospešných potravín a upozornenia na škodlivé potraviny a pod. Z tohto dôvodu je potrebné vnímať prevenciu ako multidisciplinárnu tému založenú na princípe „zdravie vo všetkých politikách“, čo v Slovenskej republike nerezonovalo. NKÚ SR konštatuje, že bez súčinnej, vzájomnej podpory a užšej spolupráce ministerstva so zainteresovanými stranami, ako aj s ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy – sa nepodarí naplniť kľúčové ukazovatele v oblasti prevencie a podpory zdravia.

Reakcia kontrolovaného subjektu

Počas výkonu kontroly sa uskutočnilo viacero pracovných rokovaní so zamestnancami ministerstva, na ktorých boli konštruktívne prerokované oblasti vyplývajúce z predmetu kontroly. Kontrolovaný subjekt podal vysvetlenia a písomné stanoviská, ktoré boli kontrolnou skupinou spracované. Vypracovaný protokol o výsledku kontroly bol predložený štatutárnemu orgánu MZ SR na oboznámenie sa s obsahom a na prípadné vznesenie námietok voči pravdivosti úplnosti a preukázateľnosti kontrolných zistení. Ministerstvo nevznieslo námietky.

Kontakt

Najvyšší kontrolný úrad SR

Priemyselná 2
824 73 Bratislava 26
☎ +421 250 114 911
✉ info@nku.gov.sk

Ministerstvo zdravotníctva SR

Limbová 2
837 52 Bratislava 37
☎ +421 2 593 73 111
✉ office@health.gov.sk

Zoznam použitých skratiek

ISSAI	Medzinárodné kontrolórske štandardy
JHAQ	Joint Health Accounts Questionnaire (dotazník spoločných zdravotných účtov)
KRCa	Kolorektálny karcinóm hrubého čreva
MZ SR, Ministerstvo, rezort	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
NCZI	Národné centrum zdravotníckych informácií
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
NOI, Inštitút	Národný onkologický inštitút
NOP	Národný onkologický program
PS	Preventívna starostlivosť
RÚVZ	Regionálne úrady verejného zdravotníctva
SHA	System of Health Accounts (systém zdravotných účtov)
SR	Slovenská republika
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
TOKS	Štandardizovaný imunochemický test na zisťovanie okultného krvácania v stolici
ÚVZ SR, Úrad	Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky
Vláda SR	Vláda Slovenskej republiky
VšZP	Všeobecná zdravotná poisťovňa
Výbor NR SR	Výbor Národnej rady Slovenskej republiky
VZP	Verejné zdravotné poistenie
WHO	Svetová zdravotnícka organizácia
Zákon č. 581/2004 Z. z.	Zákon č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov
ZP	Zdravotné poisťovne
ZS	Zdravotná starostlivosť